Viite

Asia
EU-maiden valtion tai hallitusten päämiesten epävirallinen kokous 23.2

EU:n valtion- ja hallitusten päämiesten epävirallisessa kokouksessa käsiteltiin monivuotista rahoituskehystä ja institutionaalisia kysymyksiä. Epävirallisessa kokouksessa ei tehty päätöksiä eikä hyväksytty päätelmiä.

Vuoden 2021 jälkeisestä rahoituskehyksestä käytiin ensimmäinen poliittinen keskustelu. Varsinaiset neuvottelut alkavat komission annettua ehdotuksensa viimeistään toukokuun alussa. Jäsenmaiden näkemykset jakautuivat odotetusti koskien rahoituskehyksen kokonaistasoa. Uusien prioriteettien rahoittamista tuetaan, mutta samalla todetaan tarve jatkaa myös entisiä painopisteitä. Ehdollisuus oli esillä keskustelussa. Aikataulun osalta jäsenmaiden keskuudessa pidetään realistisena sitä, että lopputulosta tavoitellaan seuraavan EP:n kanssa.

Institutionaalisten kysymysten osalta yleistä tukea EP:n ehdotukselle koskien EP-paikkojen jakoa Britannian lähdön jälkeen. Kärkiehdokasmenettelyn osalta pidetään tärkeänä kunnioittaa sopimusten mukaista menettelyä, automatiikkaa ei ole. Ylikansallisten listojen osalta keskustelua jatketaan vuoden 2019 jälkeen. Komission koosta keskusteltiin, ja päätös siitä tehtävä ennen ensi vuotta. Eurooppa-neuvoston ja komission puheenjohtajuuksien yhdistämiselle ei ole tukea.

Monivuotinen rahoituskehys

Päämiehet kävivät ensimmäisen poliittisen keskustelun aiheesta. Tilaisuutta käydä alustava keskustelu aikaisessa vaiheessa pidettiin erittäin hyvänä.

Komission puheenjohtaja Juncker alusti keskustelun ja totesi, että Britannian lähtö ja uudet prioriteetit täytyy ottaa huomioon. Juncker korosti, että komission haluaa edetä MFF:n kanssa mahdollisimman nopeasti ja tulee antamaan ehdotuksensa viimeistään toukokuun alussa.

Jäsenmaiden näkemykset koskien kehyksen tasoa hajaantuivat keskustelussa. Jotkut tukivat Britannian osuuden kompensointia, mutta toisaalta todettiin, että unioni on tulevaisuudessa pienempi. Keskustelussa oli valmiutta maksaa enemmän. Toisaalta muutama päämies oli tiukka tuoden esiin, ettei voida mennä 1,00% yli.

Kukaan ei kyseenalaistanut uusia prioriteetteja (esim. muuttoliike, puolustus, liikkuvuus). Kaikki olivat sitä mieltä, että uusia prioriteetteja täytyy rahoittaa, mutta toisaalta ei tuotu esiin selkeitä näkemyksiä siitä, mistä rahat otetaan.

Monien mielestä ns. vanhoja politiikkoja ei pidä lopettaa, vaikka on tullut uusia prioriteetteja. Budjettia täytyy modernisoida ja muuttaa. Jotkut olemassa olevat politiikat (CAP ja koheesio) voivat kontribuoida uusiin prioriteetteihin, esim. digitaalisuuteen, kauppaan.

Ohjelmien kansallisesta osarahoituksesta jotkut totesivat, että olisi syytä päästä takaisin kriisiä edeltäneisiin lukuihin. Tätä myös vastustettiin. Voitaisiin ehkä hyväksyä matalampi EU-rahoitus, mutta tarvitaan enemmän joustoa.

Ehdollisuus nostettiin monessa puheenvuorossa esiin, mutta sitä myös vastustettiin. Kaikille ei ole selvää, mitä ehdollisuudella tarkoitetaan ja mihin se liittyy. Ehdollisuus tulee kuitenkin näkymään komission ehdotuksessa.

Omat varat tuotiin esiin. Jotkut olivat sitä mieltä, että maksukorjauksista täytyy päästä eroon. Osa katsoi, ettei brexitin seurauksia voi kantaa vain pieni joukko jäsenmaita. Jotkut olivat valmiita miettimään uusia omia varoja, toiset taas huolissaan avauksista koskien veroluonteisia maksuja.

Aikataulun osalta keskustelussa ei syntynyt selvää lopputulemaa. Monen mielestä pitäisi edetä nopeammin kuin viimeksi, mutta täytyy olla realistinen. On varmistettava, että päästään yhteisymmärrykseen. Olisi loogisempaa tehdä sopu vasta uuden Euroopan parlamentin kanssa.

Suomi korosti, että rahoituskehyksestä pitää löytää tasapainoinen ratkaisu. Suomen lähtökohta on, että Britannian ero EU:sta pitää huomioida täysimääräisesti rahoituskehyksen kokonaistasossa. Unionin budjetin on vastattava paremmin ajankohtaisiin tarpeisiin, kuten tutkimus- ja innovaatiopolitiikkaan, jotka edistävät kilpailukykyä, kasvua ja työllisyyttä Euroopassa. Myös puolustus ja muuttoliike edellyttävät yhteistä panostusta. Lisäksi pitää muistaa Suomelle keskeisten maatalous- ja koheesiotukien turvaaminen.

Puheenjohtaja Tusk veti keskustelun yhteen toteamalla olevan selvää, että halutaan tehdä enemmän yhdessä mm. muuttoliikkeen, puolustuksen osalta mutta ilman, että koheesio ja muut vanhat prioriteetit kärsivät. On edettävä nopeasti, mutta sovun saavuttaminen vuoden loppuun mennessä on epärealistinen tavoite. Jäsenmaiden näkemyksissä on paljon vastakkainasettelua, mutta tätä ei pidä liioitella. Olisi pikemminkin yllättävää, jos EU27 olisivat kaikesta samaa mieltä.

Institutionaaliset kysymykset

EP:n esitystä parlamentin kokoonpanosta tuettiin laajasti, eikä ajatus Britannian paikkojen käyttämättä jättämisestä saanut riittävää tukea. Kokoonpanoa koskeva hyväksymismenettely aloitetaan pian. Eurooppa-neuvosto esittää kokoonpanoa, minkä jälkeen tämä esitys lähetään Euroopan parlamenttiin hyväksyttäväksi. Sen jälkeen asia palaa EP:stä vielä takaisin Eurooppa-neuvostoon hyväksyttäväksi kesäkuussa 2018.

Kärkiehdokasmenettelyn osalta suurin osa päämiehistä oli sitä mieltä, että Eurooppa-neuvoston pitää pysyä autonomisena, eikä minkäänlaista automaattisuutta voida hyväksyä. Sopimusten kunnioittaminen on tärkeää. Poliittiset puolueet voivat toimia haluamallaan tavalla.

Ylikansallisten listojen osalta todettiin, että keskustelua voidaan jatkaa vuoden 2019 jälkeen. Myös komission koosta keskusteltiin, mutta siitä ei tehty päätöksiä. Päätös tästä on tehtävä ennen ensi vuotta.

Eurooppa-neuvoston ja komission puheenjohtajien tehtävien yhdistämiselle ei ollut keskustelussa tukea.

Suomi korosti, että toimielinten nykyinen tasapaino tulee säilyttää. Tulisi jatkaa nykyistä, EU:n perussopimusten mukaista menettelyä komission puheenjohtajan valinnassa. Komission kokoonpanon osalta Suomi piti tärkeänä, että jokainen maa säilyttää jatkossakin oman komissaarinsa.

Lisäksi keskusteliin kansalaiskeskustelusta, jonka osalta muistutettiin, että konseptin tulee olla joustava. Kansallisten keskustelujen jälkeen toivotaan jonkinlaista seurantaa päämiestasolla.

Muut asiat

Jäsenmaat toivat esille myös muita aiheita, kuten Turkin ja Kyproksen kiista Välimerellä.

Tusk kertoi valmistelutilanteesta Brexitin osalta. Suuntaviivat tullaan hyväksymään maaliskuun 50 artikla Eurooppa-neuvostossa.

LIITTEET

Asiasanat	Eurooppa-neuvosto, rahoituskehykset, EU:n tulevaisuus
Hoitaa	**VM, VNK**
Tiedoksi	ALR, EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PLM, SM, SP, STM, TEM, TULLI, UM, VTV, YM